

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-1

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Prusiek, lok. 25. Hrob č. 22, zlato (viz obr. 6. na str. 78)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2012
Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

některé objekty budou zřejmě až z období středověku (viz Středověk a novověk – v tomto svazku). Většina objektů může být předběžně datována do starší slezské fáze (Ha B), některé ale dle keramiky budou patřit počátku následného platěnického období halštatského stupně Ha C. Z mnoha různých sídlištních jam lze typově určit jámy zásobního charakteru, kúlové jamky, pece, výrobní objekty a v některých případech snad zahloubené chaty. Důležitým zjištěním jsou zachované reliktů kulturní vrstvy při západním okraji areálu výstavby (vrstva zkoumaná v trase budované kanalizace). Nálezově samozřejmě dominovaly zlomky keramických nádob (v několika případech se našly rozlámání celé nádoby či větší torza), dále přesleny a též jehlcovitě závaží nadstandardních rozměrů. Vyzvednuto též bylo množství mazanice, jak kusy bez otisků, tak hodně i s otisky nebo s rovnými vápennými plochami. Z kamenných artefaktů to byly zrnolátky, drtidla a kusy štípané industrie (ŠI v neolitických, ale i slezskoplatěnických kontextech). Bronzové předměty se sice našly jen ve 2 objektech, důkladnými detektorovými prospekcemi i za výpomoci dobrovolných spolupracovníků bylo z areálu sídliště získáno přes 40 dalších artefaktů (slitky, zlomky srpů, náramků i nákrčníku, dřívky a hlavice jehlic a břit nože).

V několika objektech se zachovaly zvířecí kosti a archeobotanický materiál – uhlíky a rostlinné makrozbytky. Analýzy nyní provádí archeobotanická a paleoekologická laboratoř při Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

Jakub Halama

Literatura

- Brachtl, Z. 1993:** Terénní průzkum sídliště v katastru Dubicka (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 1990, 79.
Brachtl, Z. 1996: Terénní průzkum u Dubicka (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 1992, 50–51.
Faltýnek, K. 2010: Dějiny archeologické sbírky a muzea v Dubicku. *Severní Morava* 96, 48–57.

Resumé

Dubicko (Bez. Šumperk). Za kostelem, Parz. Nr. 332/5, 332/9, 332/10, 348/7 a 339/7. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung. VM Šumperk, Zuwachs. Nr. 13/2011.

HODONICE (OKR. ZNOJMO)

„U pískovny“. VS. Sídliště. Záchranný výzkum.

V létě roku 2010 proběhl na katastrálním území Hodonic velký záchranný výzkum. Při něm se podařilo odkrýt 206 zahloubených objektů, z nichž více než dvě třetiny náleží sídlišti věteřovské skupiny starší doby bronzové. Nejčastějším sídelním objektem byly velké zásobní jámy, z nichž 8 obsahovalo pohřeb. Převážně z nich byla získána široká kolekce celých nádob, keramických fragmentů. Tvarově je na keramice zastoupen celý vývoj věteřovské skupiny. Ve velkém nepoměru ke keramickému inventáři

jsou nálezy kovové. Z celého sídliště byly získány pouze dva bronzové předměty (jehlice a dlátko).

Ve střední části zkoumané plochy se podařilo odkrýt obdélný půdorys domu. Ten byl tvořen trojicí základových žlabů, v jehož křížení, v rozích stavby, se podařilo určit srubové vyvázání stěn. Na středové ose domu se nacházely dvě mohutné zásobní jámy, na jejichž základě je tento dům datován.

David Humpola

Resumé

Hodonice (Bez. Znojmo), „U pískovny“. Věteřov-Gruppe. Siedlung. Rettungsgrabung.

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Strategická průmyslová zóna“. Starší doba bronzová (nitranská kultura?). Sídliště. Záchranný výzkum.

V prosinci roku 2010 byla provedena skrývka ornice na ploše bezmála dvou hektarů, určené ke stavbě technologického parku. Již po snížení terénu o zhruba 30–40 cm se objevily neklamně stopy pravěkého osídlení v podobě shluků mazanice a tmavších skvrn, indukujících přítomnost zahloubených objektů. Vlastním archeologickým výzkumem, realizovaným v průběhu měsíce ledna 2011, bylo prozkoumáno a zdokumentováno 75 objektů, dislokovaných severně od půdního rozhraní, které probíhalo ve směru rovnoběžky přibližně středem skryté plochy. Oddělovalo neogenní a kvartérní sedimenty v odstínech šedohnědé až okrově hnědé barvy, nacházející se severně od rozhraní, od tmavých uloženin, vyplňujících sníženinu někdejší inundace Mojeny. Severně od rozhraní se světlejší podloží nachází v hloubce 0,3–0,5 m, mocnost tmavých sedimentů v jižní části skryté plochy přesahovala hranici jednoho metru.

Objekty tvořily dvě skupiny; poněkud volnější ve východní části zkoumané plochy a svým způsobem navazující na objekty prozkoumané v rámci kruhové křížovatky a poněkud semknutější skupinu západní. Hranici mezi oběma shluky objektů tvořila řada třinácti sklípků, even-

Obr. 5. Holešov, okr. Kroměříž. Třináct objektů ze starší doby bronzové v řadě.

Abb. 5. Holešov, Bez. Kroměříž. Dreizehn Objekten aus den altere Bronzezeit.

tuálně zásobnic, orientovaná ve směru S – J (obr. 5.). Nalezená keramika vykazuje shodnou sekvenci jako nálezy z pohřebiště nitranské kultury v poloze „Zdražilovsko“, které je vzdáleno od místa aktuálního výzkumu přibližně 750 m směrem SZ. Je velmi pravděpodobné, že sídliště s tímto pohřebištěm souvisí.

Miroslav Šmíd

Resumé

Holešov (Bez. Kroměříž). Industriezone. Altere Bronzezeit (Nitra Kultur?). Siedlung. Rettungsgrabung.

KRNOV (K. Ú. OPAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

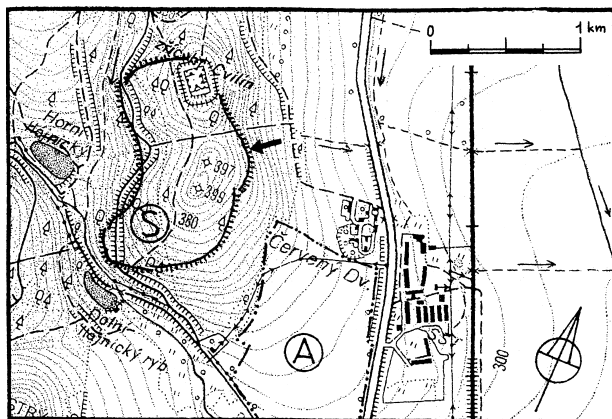
„Schellenburg“. Parc. č. 2743, 2749, 2758, 2759. KLPP. Výšinné opevněné sídliště. Povrchové sběry.

Při pokračujícím sledování výšinného sídliště kultury lužických popelnicových polí vzrostl počet nově zjištěných náleзовých poloh oproti roku 2008 (Bříza 2009) ze 47 na 56 (Pavelková 2011, I: 79, obr. 27).

Jako nejzajímavější se projevila náleзовá poloha, označená v náleзовých denících a náleзовých zprávách jako KM 21. Tato náleзовá poloha se nachází na vnější straně valového opevnění a těsně pod ním v jeho VSV části nad silnicí Krnov – Opava (obr. 6.) na parcele č. 2758. V tomto úseku opevnění dokopal v roce 1955 L. Jisl sondu, kterou započal v roce 1950 tehdejší správce krnovského muzea K. Dlouhý (Jisl 1968, 22; Dohnal 1988, I:67–68, II: c 8).

Náleзовá poloha je sledována již od dubna 2005; do roku 2010 činily nálezy pouze 14 kusů fragmentů keramiky.

V roce 2011 došlo působením činnosti jezevců (početné nory do tělesa valu) a přívalových dešťů k narušení vrchní humózní splachové vrstvy na vnější straně valu. Z plochy cca 25 m² bylo tohoto roku získáno přes 800 ks náleзовého materiálu, až na výjimky fragmentů keramiky, a to šálky, misky, mísy s hrdlem, osudí, disky (s horní stranou hladkou nebo zdobenou buď důlky nebo rytými liniemi či záměrně zdrsňenou; vyskytují se také trojice

Obr. 6. Krnov, „Schellenburg“. Náleзовá poloha KM 21.
Abb. 6. Krnov, „Schellenburg“. Fundstelle KM 21.

provrtů do trianglu ve středu disku nebo jednotlivě blízko jeho okraje), látky, zásobnicové tvary, poklice (nebo mísa na nožce? – obr. 7.) a přeslen. Z atypických keramických tvarů jazykovitý fragment s křížnými provrty, miniatura osudíčka, z výdutí nádob vylámaná kolečka (obr. 8 dole).

Dále kolečka s provrtem z jemnozrnného pískovce a laminy droby z kontaktu v břidlici, totéž bez provrtu ze slabě písčité jílovité břidlice, zlomky destiček s provrty (polotovary kroužků?) z jílovito křemité a jílovito písčité břidlice (obr. 8). Fragmenty mazanice se zatřeným povrchem jsou líčeny vápenným nátěrem na bílo (nelze určit, zda z vnitřní či vnější strany stavení). V této souvislosti je nutno připomenout nálezy fragmentu výdutě keramické nádoby se zbytky vápenného nátěru uvnitř.

Keramický náleзовý materiál lze datovat převážně do slezské fáze KLPP, částečně pak i do fáze mladolužické. Vzhledem k tomu, že veškeré nálezy pocházejí ze sekundárního uložení v povrchové splachové vrstvě, nemohou posloužit k přesnějšímu datování vzniku valové konstrukce opevnění.

Roku 2011 bylo také provedeno ve čtyřech polohách geodetické zaměření terénního profilu opevnění (Pavelková 2011, II: plán 5, 6). Existence pozůstatků opevňovací konstrukce ve čtvrté, nejméně výrazné poloze, byla dodatečně potvrzena tlučnými geologickými sondami (Tamtéž II: plán 6).

Svatopluk Bříza, Markéta Pavelková, Petr Ulahel

Literatura

Bříza, S. 2009: Krnov (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 50, 288–289.

Dohnal, V. 1988: Opevněná sídliště z doby popelnicových polí na Moravě. Kroměříž.

Jisl, L. 1968: Slezsko a Ostravsko v pravěku a ranné době dějinné. In: *Ostravsko do roku 1848*. Ostrava, 10–29.

Pavelková, M. 2011: *Archeologické nálezy z období lužických popelnicových polí na Krnovsku*. Opava (rkp diplomové práce uložen na Slezské univerzitě v Opavě).

Resumé

Krnov (Kataster Opavské předměstí, Bez. Bruntál). „Schellenburg“. Höhensiedlung. Lausitzer Urnenfelderkultur. Oberflächensammlungen.

KROMĚŘÍŽ (K. Ú. HRADISKO, OKR. KROMĚŘÍŽ)

Intravilán obce. Starší doba bronzová, mladší doba bronzová (KLPP). Sídliště. Záchraný výzkum.

Další komponentou zjištěnou při výzkumu rodinného domu (viz. Kroměříž-Hradisko, kapitola neolit) byla starší doba bronzová. Do tohoto období lze mimo jiné datovat hliník, ve kterém byla pohozena část lebky dítěte starého do 6 let (lebeční klenba – calva). Podobné nálezy v poněkud větším měřítku byly nacházeny při výzkumu polní cesty vedoucí přes areál hradiska v roce 2005, zvláště pak při provádění řezu jeho opevněním. Nejmladší ob-